

Miljö- och byggnadsnämndens delårsuppföljning internkontroll 2025

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	3
2	Bakgrund.....	4
3	Nämndens plan för internkontroll	4
4	Uppföljning av internkontrollplan delåret 2025.....	5
4.1	Oro och stress.....	5
4.2	Struktur- och kulturförändring ny förvaltning	5
4.3	Intäkterna följer inte budget	6
4.4	Oklar bild av resursåtgång och bedömning av resursbehov.....	6
4.5	Kvalitetssänkning av Primärkartan	6
4.6	Eftersatt miljötillsyn	7
4.7	Eftersatt registerföring och klassning av miljöfarlig verksamhet.....	7
4.8	Missnöje från kunder	7
4.9	Utökat uppdrag	8

1 Sammanfattning

Miljö- och byggnadsnämnden saknar sedan centraliseringen en controller som leder och samordnar arbetet med internkontroll. Delårsuppföljningen har därför skett på ett förenklat sätt av förvaltningens chefer. Nämnden behöver ges förutsättningar att komma i nivå med kommunens regler för styrning och kontroll för att upprätta internkontrollplan 2026 och för att skapa systematik i uppföljningsarbetet.

Behovet av internkontroll är större nu än tidigare utifrån alla förändringar som förvaltningen står inför. Förvaltningen är ny med en komplexitet att arbeta åt två nämnder. Förvaltningens ledning är ny och behöver skapa en gemensam struktur och kultur. Arbetsprocesser och rutiner behöver i vissa delar omarbetas samtidigt som ordinarie uppgifter ska utföras. En ny plan- och bygglag träder i kraft som medför stora omställningar. Ett arbete med innovation och förnyelse är på väg att implementeras. Förvaltningen ska planera och genomföra en flytt till nytt kommunhus med aktivitetsbaserade lokaler och under fyra månader behöver arbete till stor del utföras hemifrån.

En del av internkontrollen handlar om osäkerheter kring bildandet av den nya förvaltningen och risken för ökad oro och stress. Bedömning är att det mesta fungerat bra även om det också finns medarbetare som i det korta perspektivet upplever en stress för nya möten och arbetsuppgifter. Förändringsarbetet tar tid och minskar till viss del intäkterna, men på sikt väntas högre effektivitet och bättre ekonomiska förutsättningar.

Det finns ett stort engagemang i byggandet av den nya förvaltningen såsom att skapa gemensam struktur för möten och ärendebereidningar. I arbetet med verksamhetsanalys och taxor inför budget 2026 låg det interna samarbetet i fokus. Rutiner och arbetssätt anpassas där det är möjligt. Två förvaltningsdagar har genomförts och fler är inplanerade. Höstens medarbetarenkäter får visa status kring arbetsmiljön vad som behöver prioriteras framåt.

Det har funnits en oro för att resurserna inte skulle vara tillräckliga för att hålla kvalitetsnivån i primärkartan, men det har hittills fungerat att bedriva ett kontinuerligt ajourhållningsarbete genom inmätningar och kartering.

Problemet med eftersatt miljötillsyn och eftersatt registerföring kvarstår, främst inom området små avlopp där miljöavdelningen har svårt att rekrytera. Avdelningen har fått utökade resurser under en tvåårsperiod för arbete med markföroreningar i Örsundsbro.

När ekonomin utmanar finns en risk för ökat missnöje från kunder. På miljöavdelningen har man sett en ökning av klagomål medan byggavdelningen snarare ser en minskning.

När uppdrag tillkommer utan ekonomisk kompensation finns en risk för budgetavvikelse. Alkohol och tobak tillkom 2024 men taxan behöver höjas om intäkterna ska täcka kostnaderna. Plan- och bygglagstiftningen som träder i kraft 2025 medför att mycket arbetstid behöver läggas på utbildning och framtagande av administrativa rutiner, nya arbetssätt och nya mallar, samt mycket tid för kundservice, rådgivning och information. Kommunstyrelsen har beslutat om en utveckling av hamnområdet till en blandad stadsdel med bostäder, kontor och rekreation, och projektets

omfattning och komplexitet gör att förvaltningen behöver förstärkas med bland annat en ekonomiresurs för att säkerställa framdrift och minska kommunens risker. De ekonomiska behoven har lyfts i budgetprocessen.

2 Bakgrund

Enligt kommunallagen (kapitel 6, paragraf 6) ska nämnderna, var och en inom sitt ansvarsområde, se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt samt de bestämmelser i lag eller annan författning som gäller för verksamheten. De ska också se till att den interna kontrollen är tillräcklig och att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredställande sätt.

I kommunens regler för intern styrning och kontroll framgår att nämnderna är skyldiga att löpande styra och följa upp det interna kontrollsystemet inom sitt verksamhetsområde. Nämnderna ska inför varje år besluta om en internkontrollplan och följa upp den i enlighet med kommunens tidplan. Uppföljningen ska innehålla en analys och förbättringsförslag samt en åtgärdsplan om det finns brister i uppföljningen. Uppföljningen ska genomsyras av ständiga förbättringar.

3 Nämndens plan för internkontroll

Miljö- och byggnadsnämnden saknar sedan centraliseringen en controller som leder och samordnar arbetet med internkontroll. Delårsuppföljningen har därför skett på ett förenklat sätt av förvaltningens chefer. Nämnden behöver ges förutsättningar att komma i nivå med kommunens regler för styrning och kontroll för att upprätta internkontrollplan 2026 och för att skapa systematik i uppföljningsarbetet.

Behovet av internkontroll är större nu än tidigare utifrån alla förändringar som nämnden och förvaltningen står inför. Nämndens förvaltning är ny sedan årsskiftet med uppdrag även från kommunstyrelsen. Förvaltningens ledning är också ny och behöver skapa en gemensam struktur och kultur. Arbetsprocesser och rutiner behöver i vissa delar omarbetas samtidigt som de ordinarie uppgifterna ska utföras. En ny plan- och bygglag träder snart i kraft och medför stor omställning. Ett arbete med innovation och förnyelse är på väg att starta upp. Förvaltningen ska planera och genomföra en flytt till nytt kommunhus med nytt aktivitetsbaserade arbetssätt.

Behovet av controller kan lösas exempelvis genom att budgeten utökas för rekrytering eller att resurser avdelas från antingen kommunledningsförvaltningens controllerenhet eller teknik- och serviceförvaltningens stab som enligt diskussioner före omorganisationen skulle arbeta även åt miljö- och samhällsbyggnadsförvaltningen.

4 Uppföljning av internkontrollplan delåret 2025

4.1 Oro och stress

Stress och utmattning på grund av otydlig kommungemensam styrning och förväntan. Vi vet inget om hur den nya förvaltningen ska organiseras vilket kan leda till passiva, avvaktande medarbetare. Liten möjlighet att påverka skapar maktlöshet.

Kontroll	Bedömning
Förväntningar kommungemensamma projekt	 Kontroll visar inga brister
Uppföljning Enligt det nya reglementet ska nämnden bistå med resurser åt kommunstyrelsen vilket också sker, men det behövs resursförstärkningar för att kunna genomföra vissa nya uppdrag utifrån ambitioner som finns. Den nybildade förvaltningen omarbetar sina strukturer, rutiner och finansieringsmodeller så att hela samhällsbyggnadsprocessen blir mer effektiv och att resurserna används så optimalt som möjligt.	
Förväntningar ny organisation	 Kontroll visar inga brister
Uppföljning Den nya förvaltningen hade i början av året en temporär ledning men har ändå påbörjat arbete med struktur och kulturer. Arbetet med verksamhetsanalys, budget och taxor för 2026 kunde genomföras enligt tidplan, även om det var en utmaning att göra fullständiga analyserna av en ny förvaltnings behov. Det är svårt att mitt i förvaltningens uppbyggnad att bedöma oro och stress kring förändringen, men det kan konstateras att såväl chefer som medarbetare generellt sett är positiva och inser nyttan med omställningen även om det periodvis innebär omprioriteringar i det ordinarie arbetet. En status på arbetsmiljön kommer genom höstens skyddsron, medarbetarenkät och medarbetarsamtal.	

4.2 Struktur- och kulturförändring ny förvaltning

Arbetsmiljöarbete exempelvis friskvård, säkerhet, skyddsroner, fordon. Risk att vi inte följer styrdokument. Upplevda orättvisor kan leda till irritation och omotiverade medarbetare.

Kontroll	Bedömning
Gemensam struktur och kultur	 Kontroll visar inga brister
Uppföljning Ledningsgruppen har tagit fram strukturer för möten och ärendebereidningar. Inför budget 2026 har behov identifierats och taxor omarbetats för att förenkla samarbetet mellan avdelningarna. Mellan avdelningarna har nya relationer skapats och ett arbete kring gemensamma arbetsrutiner har påbörjats. Förvaltningen har skapat digitala arbetsytor och genomfört två förvaltningsdagar. Det finns en fungerande facklig samverkansgrupp som föreslog en trivselgrupp på förvaltningen vilket nu är på gång att bidas och kommer bli viktig för att skapa en gemensam kultur. Bedömningen är att starten av den nya	

Kontroll	Bedömning
förvaltningen gått bra.	

4.3 Intäkterna följer inte budget

Risk att organisationsförändringen tar mer tid än planerat. Det leder till budgetunderskott på grund av intäktsbortfall.

Kontroll	Bedömning
Intäktsbortfall	 Kontroll visar mindre brister
Uppföljning För att nå önskade effekter av organisationsförändringen behöver tid läggas på att skapa relationer, att lära känna nya kollegor och att utveckla smarta arbetsprocesser. Förändringsarbetet tar tid från ordinarie verksamhet som i viss mån skulle genererat intäkter. På sikt skapas dock högre effektivitet och kvalitet i verksamheterna samt bättre ekonomiska förutsättningar. För att kompensera intäktsbortfall råder en återhållsamhet på kostnadssidan, exempelvis genom att hålla vakanser.	

4.4 Oklar bild av resursåtgång och bedömning av resursbehov

Verksamheterna nedlagda tid finansieras inte och det påverkar möjligheten att delta i gemensamma projekt.

Kontroll	Bedömning
Tidsregistrering	 Kontroll visar inga brister
Uppföljning Förvaltningen har utvecklat möjlighet att redovisa tid i projekt vilket underlättar det interna samarbetet.	

4.5 Kvalitetssänkning av Primärkartan

En försämring av primärkartans generella kvalitet, i synnerhet dess aktualitet, innebär en risk att kartan inte överensstämmer med verkligheten vilket kan få stora konsekvenser där kartan är avgörande. I samhällsbyggnadsprocessen innebär det en risk för längre handläggningstider och för brister i beslutsunderlag, vilket kan leda till förseningar och skadestånd.

Kontroll	Bedömning
Ajourhållningsmätningar	 Kontroll visar inga brister
Uppföljning	

Kontroll	Bedömning
För att upprätthålla kvaliteten i primärkartan bedrivs ett kontinuerligt ajourhållningsarbete genom inmätningar och kartering.	

4.6 Eftersatt miljötillsyn

Risken med en eftersatt miljötillsyn är bland annat ökade hälsorisker för människor och ökad risk för att en onödig miljöpåverkan uppkommer. Åtgärder för att hantera redan uppkommen hälso- och miljöpåverkan är både kostsamt för samhället och innebär lidande för den enskilde. Tillsynsarbetet har här en förebyggande effekt.

Kontroll	Bedömning
Plan för eftersatt miljötillsyn	 Kontroll visar mindre brister
Uppföljning Problemet med eftersatt miljötillsyn kvarstår, främst inom området små avlopp där miljöavdelningen har svårt att hitta kompetent personal. Miljöavdelningen har fått tillfälliga medel för arbete med markföroreningar i Örsundsbro. Resurserna behöver permanentas utifrån att förorenad mark är omfattande, tidskrävande och även har kopplingar till organiserad brottslighet.	

4.7 Eftersatt registerföring och klassning av miljöfarlig verksamhet

Ett eftersatt register över miljöfarliga verksamheter inom det geografiska området Enköping innebär ökad risk för miljöskador och påverkan. Samtidigt riskerar verksamheter att behandlas olika av myndigheten vilket strider mot likabehandlingsprincipen och riskerar att påverka förtroendet för såväl kommunen i stort som myndigheten.

Kontroll	Bedömning
Plan för eftersatt registerföring	 Kontroll visar mindre brister
Uppföljning Miljöavdelningen har till en viss del kommit ikapp med registerföringen. Arbete kvarstår, främst inom området små avlopp. Avdelningen försöker rekrytera personal.	

4.8 Missnöje från kunder

Företagare och kommuninvånare är extra känsliga för taxor och avgifter i lågkonjunktur och det innebär en risk för missnöje.

Kontroll	Bedömning
Ärendemängd	 Kontroll visar mindre brister
Uppföljning Miljöavdelningen har sett en viss ökning av klagomål, ärenden som måste utredas med inte kan debiteras. Byggavdelningen märker inte av någon ökning av klagomål, snarare en minskning	

4.9 Utökat uppdrag

Ofinansierade samt utökade uppdrag som tillkommer under året sätter beslutade planer och prioriteringar ur spel.

Kontroll	Bedömning
Ofinansierade uppdrag	 Kontroll visar brister
Uppföljning Alkohol och tobak tillkom 2024 men nuvarande taxa är för låg för att intäkterna ska täcka verksamhetens kostnader. En taxehöjning har föreslagits fullmäktige. När det gäller den nya plan- och bygglagstiftningen som träder i kraft 2025 behöver mycket arbetstid läggas på utbildning och framtagande av administrativa rutiner, nya arbetssätt och nya mallar, samt mycket tid för kundservice, rådgivning och information. Det behövs även utbildning om den nya lagen och om ändrad lovplikt till nämnden och kontaktcenter. Risken att intäkterna minskar har lyfts i arbetet med budget 2026. Kommunstyrelsen har beslutat om en utveckling av hamnområdet till en blandad stadsdel med bostäder, kontor och rekreation, och projektets omfattning och komplexitet gör att förvaltningen behöver förstärkas med bland annat en ekonomiresurs för att säkerställa framdrift och minska kommunens risker. De ekonomiska behoven har lyfts i budgetprocessen	